

SKALNIČKÁŘŮV ROK

Klubový zpravodaj

číslo 55 (1-2007)

OBSAH

NAŠE AKCE:

Přednášky a členské schůze	
Výstava 2007	
Burzy rostlin 2007	
Zájezd	
Knihovna	

PĚSTITELSTVÍ:

Barevné variace (O.Navrátil)	
Superstar mezi mydlicemi (M.Martan)	
Opět náhrada trávníku (K.Rozehnal)	
Moravský lýkovec vonný (Z.Zvolánek)	
Saxifraga retusa (M.Martan)	
Nejranější tulipán (M.Martan)	
Ohlédnutí za výměnou semen 2006-2007 (M.Nohelová, M.Martan)	

CO NÁS ZAJÍMÁ:

Co nového ve Čtyřlístku ?	
Knihovnička skalničkáře	
Zpráva z 30. mezinárodního setkání představitelů skalničkářských organizací České a Slovenské republiky 2006	
Usnesení 30. mezinárodního setkání představitelů skalničkářských klubů České a Slovenské republiky v Plzni 2006	
Skalničkářské výstavy v roce 2007	

INFORMACE Z KLUBU:

Z členské základny	
Drobné zprávy a informace	
Inzerce	
Kalendář akcí klubu v 1.pololetí 2007.....	

NAŠE AKCE

PŘEDNÁŠKY A ČLENSKÉ SCHŮZE

Scházet se budeme, tak jak jsme zvyklí, v sále na Křenové ulici 67 ve 2. poschodí. Hlavní programovou náplní členských schůzí budou, po krátké organizační informaci, odborné přednášky s promítáním diapozitivů nebo digitálních snímků. Uskuteční se v únoru, dubnu a červnu, vždy první čtvrtek v měsíci o půl páté. Připomínáme, že před zahájením členské schůze vybíráme od každého účastníka 10 Kč jako příspěvek na úhradu nákladů za sál a honorář přednášejícímu. Květnová schůze odpadá kvůli výstavě a nesejdeme se ani o prázdninách v červenci a v srpnu. V březnu se sejdeme v Botanické zahradě a arboretu MZLU v Černých Polích, a to již v 16:00.

Vždy jsme na tomto místě upozorňovali na naši klubovou vývěsku, umístěnou na domě „U Medvídka“ na Joštově ulici. Vzhledem k připravované rekonstrukci objektu a poměrně vysokým nákladům již tuto vývěsku nebudeme provozovat. Veškeré aktuality budeme směřovat na naše internetové stránky (www.cmail.cz/kasvo). Kdo chce mít jistotu, že se příslušné akce opravdu konají může si to telefonicky ověřit u předsedy nebo jednatelky klubu. Podrobné kontaktní údaje jsme otiskli v minulém, 54. čísle zpravodaje, některé adresy a telefonní čísla najdete v oddílu Informace z klubu.

- *Sobota 20.ledna 2007, 9.00*

Výroční členská schůze

Program bude obvyklý - hodnocení činnosti a program na rok 2007, ocenění nejlepších exponátů výstavy 2006 s krátkým promítáním atd.

- *Čtvrtek 1.února 2007, 16.30*

Ing. Vojtěch Holubec, Praha

Toulky Pamírem

Přednášející je předsedou Klubu skalničkářů Praha. Nenechte si ujít tuto přednášku naplněnou krásnými pohledy na zajímavé hory a jejich vegetaci.

- *Čtvrtek 1.března 2007, 16.00*

Výstava orchidejí Interorchid 2007

Připravili jsme pro vás prohlídku výstavy tropických orchidejí, včetně odborného výkladu, o který se postará *ing. Matoušková* z BZAMZLU. Sraz budeme mít už v **16:00** před horním vchodem do arboreta, který se nachází naproti tramvajové zastávce linek 9 a 11 „Bieblova“.

- *Čtvrtek 5.dubna 2007, 16.30*

Ota Vlasák, Praha

Pěstování skalniček v různých podmínkách

Obsahem přednášky významného českého skalničkáře je porovnání pěstitelských výsledků na skalkách v různých klimatických a půdních podmínkách.

- *Čtvrtek 7.června 2007, 16.30*

RNDr. Vít Hrabě, CSc.

Island

Přednášející navštívil tuto ostrovní zemi loni v září. Květena zde sice není příliš bohatá, můžete se ale těšit na úchvatné přírodní scenérie, některé jakoby ani nebyly z tohoto světa.

Po prázdninách se sejdem ve *čtvrtek 6.září 2007 v 16.30* v sále na Křenové ulici.

VÝSTAVA 2007

Proběhne v tradičním termínu, letos **od 28.4. do 8.5.2007** v areálu Čtyřlístku v Brně-Bystřci u mostu přes Svatku (MHD tramvaj 1,3,11, trolejbus 30, autobus 50,54, zastávka Kamenolom nebo ZOO).

prejímka exponátů: středa 25.4. 10-18 h
                                  čtvrtek 26.4. 10-16 h
slavnostní zahájení: pátek 27.4. 16 h
vlastní výstava: sobota 28.4. až úterý 8.5.
                                  otevřeno od 9 do 18 h
likvidace výstavy: středa 9.5. 12-16 h

Organizace příjmu a výdeje rostlin bude probíhat podle standardních pravidel. Důrazně upozorňujeme, že se exponáty prejímají pouze ve výše uvedeném čase, ve kterém budou zaevidovány. V den slavnostního zahájení, tedy v pátek 27.4. se exponáty již nepřijímají!!! Za exponáty, které neprojdou řádnou evidencí nebere klub žádnou odpovědnost a majitel těchto rostlin nemůže být považován za vystavovatele. Ojedinelé výjimky jsou možné jen po předchozí domluvě se členy výstavní komise, tj. s přít. Hadačem nebo Mertou. Výstavní komise může odmítnout „exponáty“ v kelímcích od jogurtů, rostliny nevhledné, odkvétající nebo které zjevně nestihnou vykvést. Připomínáme, že vystavovatelem se stane každý člen Klubu skalničkářů Brno, který dodá (a výstavní komise přijme) nejméně 3 exponáty, v případě korýtek nebo větších osázených nádob tolerujeme i menší počet. Komu bude zaevidováno více než 10 exponátů, může požádat o příspěvek na dopravu.

Podobně jako v minulých letech plánuje Klub skalničkářů Brno drobnou expozici na výstavě Podzim ve Čtyřlístku ve dnech **14. až 16.9.2007**. Aranžovat budeme rostliny, které jsou atraktivní právě na sklonku léta (okrasné traviny, rostliny okrasné listem nebo zajímavými plody, z kvetoucích rostlin např. hořce, bramboříky, ocúny apod.). S pěstiteli, kteří nám mohou vhodné zajímavé rostliny pro tuto výstavu zapůjčit, se výstavní komise domluví individuálně v průběhu roku. Bližší informace na členské schůzi 6.září. 2007

BURZY ROSTLIN 2007

Podobně jako v minulých letech uspořádáme letos 2 burzy rostlin - květnovou a podzimní, obě v areálu Čtyřlístku.

Květnová burza (při výstavě Skalniček)

příjem zboží: čtvrtek 26.4. 12-18 h
                          pátek 27.4. 10-12 h
prodej: sobota 28.4. až úterý 8.5. 9-18 h
likvidace: středa 9.5. 12-16 h.

Čas ve čtvrtek 26.4. před 12 h je vyhrazen pro příjem zboží realizačního týmu přípravy výstavy. Podobně jako v minulých letech si pěstitelé mohou dohodnout s organizátory burzy i jiné termíny pro příjem rostlin v průběhu výstavy. Tato činnost však musí skončit minimálně 15 minut před otevřením výstavy, vhodnější je pak termín po 18 hodině, tedy po uzavření areálu. V sobotu 28.4. ráno ale zboží do burzy prosím nevozte, na přebírání rostlin nebude čas, ihned po otevření nás čeká největší nápor nakupujících.

Vystavovatelům bude odvedeno 20% z ceny prodaných rostlin ve prospěch klubu, ostatním 25%.

Výplata za prodané rostliny a odměny za služby a brigády se uskuteční ve čtvrtek 7.června od 15:30 do 16:30 hodin (před členskou schůzí) v sále na Křenové 67.

Podzimní burza (při výstavě Podzim ve Čtyřlístku)

příjem zboží: čtvrtek 13.9. 12-18 h

prodej: pátek 14.9. 9-18 h

sobota 15.9. 9-18 h

neděle 16.9. 9-17 h

likvidace: neděle 16.9. 17-18 h.

Na podzimní burze je možno prodávat i nehrnkované cibuloviny a hlíznaté rostliny, které je nutno naporcovat do uzavřených, nejlépe průsvitných sáčků (mikroténových, celofánových) a řádně označit názvem rostliny, cenou v Kč a číslem pěstitele.

Všem členům prodávajícím rostliny na podzimní burze bude odvedeno 20% z ceny prodaných rostlin ve prospěch klubu.

Upozorňujeme pěstitele, že již nepřijímáme do komise výpěstky v jogurtových kelímcích s potiskem. Výpěstky lze označovat buď bílými plastovými jmenovkami nebo nálepkami s cenou a číslem pěstitele, případně názvem rostliny. Podrobnosti jsou rozebrány ve zpravodaji č.47 na str.5.

MM

ZÁJEZD

V letošním roce klub zorganizuje 3 denní zájezd na Slovensko, a to v termínu pátek 25.5. až neděle 27.5.2007. Protože v době uzávěrky tohoto čísla zpravodaje ještě nebyly upřesněny některé detaily, předkládáme vám jen orientační nástin trasy. První den se z Brna přesuneme do Drietomy (zde prohlídka 2-3 skalek), odtud do nedalekého Trenčína (prohlídka 1-2 skalek) a do Žiliny (prohlídka skalek, nocleh). Druhý den přesun do Kremnice, prohlídka zahrady a skalky Roberta Rotha spojená s nákupem rostlin v jeho soukromém zahradnictví v Hornej Vsi. Dále budeme pokračovat směr Nitra. Po cestě plánujeme prohlídku Arboreta Mlyňany. Třetí den si prohlédneme skalky v Nitře a na zpáteční cestě ještě pravděpodobně navštívíme skalky u Modry a v Myjavě.

MM

KNIHOVNA

Správní budova firmy Čtyřlístek, kde máme klubovnu a knihovnu, se bude letos opravovat a pravděpodobně se budeme stěhovat do přízemí. Jelikož zatím neznáme přesný

harmonogram prací, nevíme ani kdy bude knihovna na čas mimo provoz. Přesto bychom chtěli případným zájemcům o půjčování knih a časopisů vyjít vstříc. Můžete se domluvit s naší knihovnicí, přít. Ruttkayovou (tel.541 220 160) na individuální návštěvě, nebo si můžete vybrané publikace nechat donést na členské schůze. Seznam knih najdete na našich internetových stránkách (www.cmail.cz/kasvo).

MM

PĚSTITELSTVÍ

Barevné variace

V časopise „Skalničky“ pražského klubu skalničkářů č. 1/06 mne zaujal článek přítele Malleho o genetických schopnostech zachování barevných odchylek u hořce tolitového *Gentiana asclepiadea*. Tento hořec je velmi rozšířeným druhem flóry Moravskoslezských Beskyd. Ve velikých koloniích se vyskytuje zejména na okrajích lesa a na vhodných stanovištích vlhčích horských luk vytváří téměř souvislé porosty. Také na mém pozemku se planě vyskytuje ve větším počtu exemplářů a při vysemeňování do skalek a květináčů se vzhledem k silným kořenům stává občas dosti obtížným plevelem. V obrovském množství jedinců zbarvených v odstínech modré až kouřově šedé barvy se někdy objevují rostliny narůžovělé nebo bělavé, avšak čistě bílé a sytě růžové hořce jsou jevem extrémně vzácným.

Přesazování je proveditelné u jednoletých rostlinek s malým kořínkem. Snaha vykopat a přemístit starší rostliny v zahradě např. z „jahodovny“ na vhodnější místo se u mne nesetkala s úspěchem, většinou uhynuly ještě tentýž rok. Před několika lety jsem na hoře Smrk v nadmořské výšce asi 700 m našel mohutnou, krásně sněhobílou rostlinu. Rostla v příkopě u lesní cesty mezi záplavou modrých hořců. Pokusil jsem se o odebrání jakéhosi kořenového řízku a slíbil si, že příště přijdu ve stavu semen. Zasazený řízek bohužel nepřežil stejně jako dospělé přesazované rostliny a „příště“, což bylo asi za rok, jsem zjistil, že při rozšiřování cesty byl příkop zahrnut i s hořci. O to příjemnější bylo mé překvapení, když jsem následující rok při pravidelné tůře objevil asi 10 metrů výše ve svahu nádhernou modrobílou formu.

Semena z tohoto hořce jsem sebral a nabídl i do naší brněnské výměny pod názvem *Gentiana asclepiadea* 'Alba'. Jakýmsi nedopatřením, či snad ovlivněn bojem s touto rostlinou na zahradě, jsem si však žádná neponechal pro klasický výsev. Jen několik jsem jich vysypal kolem pozemku. Nyní mi tedy nezbývá než doufat, že se časem objeví nějaké barevné překvapení...

Jistá naděje zde určitě existuje, neboť rostliny jsou zřejmě schopny udržet genetickou informaci po více pokolení. Typickým příkladem je kultivar *Gentiana angustifolia* 'Iceberg', z jehož výsevu vyklíčilo několik obyčejných modrých hořců a při výsevu jejich semen jsem zpětně získal raritně zbarvené rostliny. Samozřejmě jeden pokus nelze považovat za vědecky podloženou a dokázanou skutečnost, mohlo jít také o náhodu nebo šťastnou shodu okolností způsobenou vzájemným opylením s bílými hořci.

V každém případě se společně můžeme jistě těšit ještě na hodně vzrušujících zážitků s těmito nevšedními „úchylkami“. Pro inspiraci přikládám snímek „modrobílého zázraku“. Na rostlině tohoto hořce tolitovitého přechází barva od zářivě bílé do tmavě modré, přičemž květy uprostřed lodyh jsou dvoubarevné, ve vrcholových květech se zpětně prolíná žíháním bílá barva.

Oldřich Navrátil, Ostrava

Superstar mezi mydlícemi

Je nedělní večer, ve vedlejší pokoji je zapnutá televize, na jedné z komerčních stanic se schyluje k finálovému večeru soutěže Česko hledá superstar. Sedím u počítače nad právě dokončeným článkem o jedné hezké mydlici. Teď ještě nadpis a bude hotovo. Neřekli byste, jak je někdy těžké vymyslet zajímavý nadpis článku, aby zaujal čtenáře...

Jak má tedy vypadat superstar mezi mydlícemi? Taková kytky musí splňovat řadu kritérií. V první řadě musí mít nápadné, atraktivně vybarvené květy, na něž není nikdy skoupá. Dále musí mít skalničkářské parametry, tedy nízký, kompaktní vzrůst. To by snad stačilo, ale rostlina, kterou vám chci představit, má ještě další přednosti. Ale začněme popořádku.

Mydlice bazalková, *Saponaria ocymoides*, je rostlina známá a dlouho pěstovaná. Byla běžně uváděna v katalogích význačných zahradnických a skalničkářských firem již před 2. světovou válkou (Koniferové školky Žehušice, bratři Schützové z Olomučan nebo Karel Stivín z Černolic). Základní druh, který kvete sytě růžovými květy, je rostlinou sice nevysokou (10 až 15 cm), ale rychle vytvářející rozsáhlé polštáře. Není proto vhodná do menších skalek. Před časem mne v naší klubové výměně semen zaujala položka *Saponaria ocymoides 'Compacta'*, která má sytě růžové květy, ale na rozdíl od základního druhu nižší, kompaktní vzrůst. Vyklíčilo mi tehdy asi deset rostlin, z nichž jen čtyři měly nápadně kompaktní charakter. Zbylé rostliny se habitem vrátily k původnímu bujnějšímu druhu. Nevím už přesně, co jsem tehdy s rostlinami prováděl. Nejspíš jsem neměl volné místo na skalce a o všechny rostliny tohoto kultivaru jsem přes zimu přišel.

Před několika roky jsem si z jedné ze svých soukromých toulek po českých skalkách dovezl kultivar nazvaný *'Compacta Rubra'*. O tuto rostlinu jsem již nechtěl přijít, protože jsem si ji pamatoval z přednášky přítele Zvolánka, který o ní tehdy tvrdil, že snad ještě není u nás v kultuře, navíc se mi vybavovaly nápadné zářivě karmínové květy. Hned jsem z ní odebral několik řízků, abych si ji pojistil. Původní rostlinu i řízkovance jsem zimoval ve skalničkovém skleníku, což zvyšovalo pravděpodobnost že se rostliny dožijí jara. To se nakonec podařilo. Na jaře jsem rostlinu vysadil na vyvýšené kamenité políčko ve skalce na slunci. Většinu rostlin, vypěstovaných z řízků, jsem přenechal svým skalničkářským přátelům. Mnozí se na svých skalkách dodnes těší z její krásy. Také na mé skalce se rostlině zalíbilo, každé jaro během května rozkvétá záplavou zářivě sytě karmínově červených květů, které můžete obdivovat až do půli června. V době plného kvetení není vůbec vidět olistění, tak bohatě kvete.

Saponaria ocymoides 'Compacta Rubra' tvoří nízké, jen zvolna se rozrůstající, 5 až 10 cm vysoké polštářky. Lodyhy jsou olistěny stálezelenými, obvejčitými až kopinatými, přisedlými, tmavě zelenými celokrajnými listy. Květy o průměru 1 až 1,2 cm jsou složeny z pěti obvejčitých korunních plátků. Daří se jí na slunci v dobře propustné hlinitopísčité až kamenité půdě neutrální až mírně vápnné reakce. Velmi dobře snáší sucho. Nadbytek mokra v hlinitějších, těžších půdách může vést, zejména v zimním období, k uhnutí rostliny. Já ji pěstuji bez problémů v kamenité půdě bez jakéhokoliv zimního krytu již několik let.

Výrazného efektu dosáhneme, vysadíme-li ji nad větší kameny do sousedství zlatožlutě kvetoucí plnokvěté tařice skalní *Alyssum (Aurinia) saxatile 'Plena'*, zářivě žluté *Delosperma congestum*, žlutého turanu *Erigeron linearis*, bílo-krémového nebo růžového hledíku *Antirrhinum glutinosum* či bílé písečnice *Arenaria montana*.

Množím ji řízkováním koncem srpna nebo začátkem září, řízky poměrně uspokojivě zakořeňují. Řízkovance přesazují do kontejnerů až v dubnu následujícího roku, od června jsou pak hrnkovance schopny výsadby na konečné stanoviště ve skalce. V okolí původní rostliny se mi před loni objevilo několik semenáčků, které loni vykvetly. K mému potěšení si všechny zachovaly znaky kultivaru, tedy kompaktní vzrůst a zářivě karmínové květy. Pokud

ale budete pěstovat poblíž původní druh, je pravděpodobné, že potomstvo bude různorodé. Já na zahradě žádnou jinou mydlici bazalkovou nemám. Některé semenáče jsem ponechal na svých místech, ty, které se vysemenily nevhodně (hlavně na příliš stinná a vlhká místa) jsem lopatkou vyryl a nahrnkoval. Loni jsem si po odkvětu pohlídal semena (ve srovnání s množstvím květů jich tvoří poměrně málo). Trochu jsem jich daroval do naší výměny semen 2006-2007, takže si je mohli účastníci objednat. Snad se tento krásný kultivar brzy rozšíří na skalky všech zájemců. Obrázek *Saponaria ocymoides* 'Compacta Rubra' si můžete prohlédnout v barevné příloze, její fotografie se dostala i na plakát upoutávající na naši letošní výstavu skalniček.

Mojmír Martan, Brno

Opět náhrada trávníku

V minulém čísle našeho časopisu jsem psal o náhradě trávníku dvěma druhy Paronychie. Přitom jsem si uvědomil, že mám na zahradě ještě jednu rostlinu, která dokáže dokonale pokrýt půdu a v létě nadělat hodně parády. Zároveň plevelům téměř nedá šanci.

Muehlenbeckia axillaris

Je to stálezelená plazivá dřevinka z Nového Zélandu s tmavozelenými lesklými kulatými až eliptickými listy o průměru cca 5 mm. Některé listy jsou tmavohnědě lemované. Listy rostou na tmavohnědých drátovitých větvičkách cca 1 mm silných. V paždí listů rostou nenápadné žlutozelené průsvitné dvoudomé květy. Pokud spolu rostou samčí a samičí rostliny, vytvoří malé bílé dřipené plody obsahující černé tříhranné „oříšky“. Výška rostliny je cca 3 cm, na zastíněných místech až 10 cm.

Muehlenbeckii je vhodné sázet na větší plochy. Pak vynikne její krása. Rozhodně ji nedoporučuji sázet do skalky. Ve spárách a na malých plochách nevynikne a má tendenci podrústat kameny. U mne roste na východní straně se sluncem do 12 hodin. Pochvaluje si ale i celodenní úpal a plné slunce. Roste v úplně normální zahradní zemině. Přesto, že mám velmi suchou zahradu na skále, tuto rostlinu vůbec nezalévám. A nemám s ní žádný problém. Snese velmi hrubé sešlapávání což se projevilo na jaře roku 2006. V tomto období po dobu skoro tří měsíců jsme dělali novou fasádu. Jedna ze stezek pracovníků stavební firmy vedla právě přes Muehlenbeckii. Domníval jsem se, že rostlina nemůže takovou zátěž vydržet. Ale jak se ukázalo, vydržela i tam, kde vedl střed pěšiny.

Ale abych jen nechválil. Muehlenbeckia má přece jen jednu nectnost. Když nezapadne brzy sněhem, většina nadzemní části zmrzne. Na jaře po sejítí sněhu pak máte pocit, že nezbyvá nic jiného než osázenou plochu zřít a osadit něčím jiným. Ale není to nutné. Plochu osázenou Muehlenbeckií stačí ostříhat a vymést rýžovým koštětem. A za týden až dva máte opět na zahradě tmavozelenou lesklou plochu, která dokáže při vhodném osvětlení skoro házet „prasátka“ jako zrcátko.

Na fotografii v barevné příloze rostlina není jednolitě zelená, protože snímek byl pořízen až v druhé polovině listopadu.

Karel Rozehnal, Brno

Moravský lýkovec vonný

V Čechách už jsou jen dvě lokality, kde se nalézají *Daphne cneorum*. Je to na okraji Českého Krasu a v chráněné oblasti Kokořín. Před třemi lety jsem neměl potuchy jak vlastně

tenhle keříček v přírodě roste a kde u nás roste. Dnes už znám zdejší lokalitu, vzdálenou asi 13 km od mé malé skalky, tudíž mohu podat základní informaci.

Lokalita je menší než 400 m² a jedinců je zde méně než padesát. Rostliny jsou zapojeny do porostu mateřídoušek, devaterníků a tráv: vysokou travu musí ochránáři kosit. Místo leží těsně u kraje lesa listnáčů na severním svahu, půda je tu těžká jílovitá. Protože v okolí se nachází hutný, zřejmě metamorfovaný, vápenec, předpokládám neutrální až slabě alkalickou reakci půdní. Výška těchto lýkovečků je pod 7 cm, šířku nelze přesně určit protože kořeny pronikají pod povrchem půdy (aniž by kořenily) do různých vzdáleností a zde tvoří nové větvičky. Zhruba je průměr keříků půlmetrový. Listy jsou rozkošně malé, 6-8 x 3 mm a leskle tmavě zelené. Barva květů je od světle růžové do tmavě růžové.

Je přirozené, že jsem tento klon z Českého Krasu nařízkoval, protože osud takové malé lokality je vždy nejistý. Vysadil jsem na svou jižní stráž čtyři rostliny z nichž jedna v úpalové pozici nevydržela letošní rozmarné léto, ostatní se mile tulí k puklinám mých diabasů. Je krásné oznámit světu přes Mojžíra Martana, že jedna odrůda z těchto *Daphne cneorum* je kompaktní a dobře sytě zbarvená, tudíž kandidátka na kultivarové jméno 'Český Kras'.

O výskytu lýkovečků vonných na Moravě jsem nikdy nečetl nějaký dokument: asi se za ně místní občané stydí a cudně mlčí, nebo se zatím skrývá důvtip ochránářů. Je trapné, že prvotní informace o *Daphne cneorum* 'Velký Kosíř' najdeme v britské publikaci DAPHNES od Robina White. Zde se dozvíme, že je to selekce ing. Obdržálka (poctivého Moraváka žijícího už léta v Průhonicích u Prahy) z rostlin východní Moravy. Původně se tento moravský klon šířil pod jménem *Daphne cneorum* 'Rubrum'. Je to kultivar jasně vyhraněný, rozpoznatelný od ostatních jedenácti popsaných klonů.

Daphne cneorum 'Velký Kosíř' pěkně živě přirůstá: Robin White (z jihoanglické kultivace) uvádí velikost dospělého jedince 25-30 cm výšky a 90-120cm šíře. Při české karlické nezalévané a připékané kultuře je rozměr 10cm x 70cm. Listy jsou stejně malé jako u českých sester, ale více zašpičatělé a nelesklé, v barvě vojensky světlezelené. Rostliny kvetou bohatě nejenom ve vrcholovém (terminálním) květenství, ale i v osách letorostů (květenství axillární). Z tmavě červených pupátek se otevírají růžovočervené květy o průměru 1,5cm. To je největší průměr květů z pěstovaných odrůd.

Tak jako jiná moje daphne, je tato Moravanka držena v úzké svislé spáře s celodenním osvitem a má přísnou dietu. Půda vytvořená rozpadáním diabasu je bez humusu a s jílovitými přísadami: to svědčí zdravému pomalému růstu a neprospívá to houbám a patogenním organismům. Rostlina není nohatá (v prostředku se nevyholuje) a pěkně visí přes jižní boční stěnu. Poslední zima nebyla dostatečně krutá, tak vyzrálé dřevorosty jsou nepoškozené. Robin White píše, že lýkovec vonné v přírodě přirozeně prorůstají mezi svými těsnými sousedy a že jim ve své placaté zahradě dopřává podobný společenský požitek. Používá společenství kamejky *Lithodora diffusa* a kručinky *Genista sagittalis* s tím, že také mateřídoušky a vřesovce mohou plnit vzájemný soulad.

Přiznávám s potěšením, že nejsem špičkový pěstitel. Kutnohorský kouzelník s dřevinami Daniel Pešek říká, že skutečně dobrý pěstitel nemá prsty umazané od inkoustu. Já jsem si je obětavě umazal a tím pádem mám problém zakořenit lýkovec vonný. Ale i profesionálové odmítají dát fungující doporučení té správné metody! Robin White dává přednost polozralým vrcholovým řízkům odebíraným v červenci a když se to nepovede, tak řeže vyzrálější materiál někdy v září.

Nevím vůbec, zda se mám o osud moravské populace *Daphne cneorum* strachovat. Možná, že to tam voní až do Súlovských skal a my kluci od Prahy o tom nevíme. Jsem jim na stopě: vím už, kde se tyčí kopec Velký Kosíř. Je to jistě majestátní vrcholek na severovýchodě vaší milé Dražanské vrchoviny, tyčí se do výšky 441,9 m.n.m. a je uprostřed menšího lesa. Ještě než zestárnu tak se tam vydám. Je to jedno z poutních míst věřících, tedy těch co věří ve

svrchovanost lýkoců ve skalkách a v jejich božský původ. Mimo to, tohleto místo v nás Čechách budí silnou nostalgii po starých dobrých časech našeho kmene: na západním úpatí Velkého Kosíře stále teče Český potok a stále se zde rozkládá obec Čechy pod Kosířem, smutná to vzpomínka na náš lýkovec zanechaný v hloubi Moravy a zde tak přehlížený!

Zdeněk Zvolánek, Karlík

Saxifraga retusa

Když jsem se probíral na svém počítači uloženými fotografiemi, hledaje nějakou neokoukanou, kterou bych zaplnil zbylé místo v barevné příloze, padl mi do oka obrázek rozkvetlého lomikámenu *Saxifraga retusa*. Tento lomikámen totiž na skalce nekvete zrovna ochotně. Ale když zakvete, je to takový malý svátek...

Saxifraga retusa je řazena do sekce Porphyron, kam patří známější a o něco častěji pěstovaný a ochotněji kvetoucí lomikámen vstřícnolistý - *Saxifraga oppositifolia*, o němž jste si mohli přečíst v 51. čísle našeho časopisu.

Saxifraga retusa roste v horách střední, jižní a jihovýchodní Evropy. Jmenovitě např. v Pyrenejích, Alpách, Karpatech. Našli bychom ho nejspíše na žulových skalách, jako je tomu ve Vysokých Tatrách, ve skalních štěrbinách a na zpevněných sutích. Je hodně otužilý, v Alpách vystupuje až do nadmořské výšky 3500 m.

Ve skalce tvoří nizoučké, k zemi přitisklé, jen několik milimetrů vysoké polštářky, které se v příznivých podmínkách jen velmi pozvolna rozrůstají. Stálezelené, velmi drobné, leskle zelené lístečky jsou na poléhavých lodyžkách. Kvete v časném jaru, nejčastěji v první polovině dubna. Květenství je vysoké nejvýše 5 cm a obsahuje až 5 květů sytě purpurové až karmínově červené barvy. Jak jsem se ale zmínil v úvodu, na skalce kvete sporadicky.

Já jsem se s kvetoucím lomikámenem *Saxifraga retusa* setkal poprvé na dubnové výstavě skalniček našeho klubu, která se konala v zahradě Moravské Galerie v roce 1989. Tehdy ho tam vystavoval přítel Němeček. Pamatuji si, že rostlina měla podobné parametry, jako ta na obrázku v barevné příloze. Já pěstuji tento lomikámen od roku 1991. Za tu dobu mi ve skalce kvetl jen 2x, o něco častěji kvetly rostliny umístěné v kontejnerech, ale vždy se jednalo o jedno nebo nejvýše dvě květenství. Teprve loni v dubnu se mi představila *Saxifraga retusa* v plné parádě. Možná tomu napomohla zima s dlouhou a bohatou sněhovou pokrývkou.

Pokud budete chtít tento lomikámen úspěšně pěstovat v podmínkách nížin a pahorkatin, volte co nejchladnější místo ve skalce. Dlouhotrvající tropická vedra spojená se suchem snáší i na vhodných stanovištích špatně. Kdo má pozemek na svahu se severním úklonem, tak jako já, může zkusit menší nevysychavé štěrkovité políčko bez přímého poledního slunce. Do půdy je dobré přimíchat trochu rašeliny, sušeného rašelínku, případně cihlové drtě. Pokud úspěšně pěstujete lomikámen vstřícnolistý - *Saxifraga oppositifolia* (viz. Skalničkářův rok č.51), pak se na témže místě bude s velkou pravděpodobností dařit i druhu *Saxifraga retusa*. Prorůstání mechem je žádoucí, ale vzhledem k drobnému vzrůstu dejte pozor na agresivní druhy mechů. Mohly by ho přerůst a udusit! Pokud skalničkáříte na jižním svahu, máte naději ho nějaký čas udržet v travertinu (ale pozor, je spíše kyselomilný) nebo doporučuji raději zvolit hrnkovou kulturu. Ostatně *Saxifraga retusa* patří k těm horským skalničkářům, které lépe prospívají v plastových květináčích či kontejnerech umístěných v polostínu, než volně vysazené ve skalce (podobně jako *Saxifraga caesia*, *Ranunculus alpestris* či *Dianthus alpinus*).

Množím ho řízkováním na počátku září (používám práškový stimulátor), řízkovance hrnkují až na jaře následujícího roku. Pokud se vám podaří sehnat semena, pak můžete zkusit výsev. Semenáčky se ale vyvíjejí pomalu, jsou dlouho velmi drobné a zranitelné.

Mojmír Martan, Brno

Nejranější tulipán

Blíží se předjaří, které si spojujeme hlavně s rozkvetlými sněženkami (*Galanthus*), bledulí jarní (*Leucojum vernum*), talovíny (*Eranthis*), šafrány (*Crocus*), cibulovitými kosatci (*Iridodictyum* či chcete-li *Iris reticulata*, *I. danfordiae*). Málokdo ale ví, že společníkem těchto rostlin může být i botanický tulipán *Tulipa hissarica*. Je malým rekordmanem mezi tulipány, na mé zahradě začíná tulipánovou sezónu právě on, vždy o prsa vítězí před robustnějšími a nápadnějšími kultivary *Tulipa kaufmanniana*.

Tulipa hissarica roste na mé zahradě již od roku 1991. Tehdy jsem si pořídil jedinou a poměrně drahou cibulku. Po patnácti letech pěstování mám cibulek pět. Dceřinné cibulky totiž vytváří sporadicky, neochotně. Proto je na našich skalkách a v zahradách k vidění vzácně a tento stav se zřejmě jen tak nezmění.

Tulipa hissarica je malý tulipánek pocházející z Hissarského hřebenu v Pamíro-Altaji, tedy ze střední Asie. Z jedné cibulky vyraší během března nebo začátkem dubna (v závislosti na průběhu předjarního počasí a sněhové pokrývky) 1 až 5 květů, které jsou zpočátku zcela přisedlé, asi 4 cm v průměru. Jejich barva je zlatožlutá, vně žlutošedá až fialovošedá. Květy se plně otevírají jen za teplých, slunných dnů. Kvetě ochotně, nezaznamenal jsem, že by některý rok kvetení vynechal. Z jedné cibulky vyrůstá 3 až 5 úzkých, čárkovitě kopinatých listů s lehce zvlněnými okraji, šedozelené barvy. Výška tohoto milého raného tulipánku dosahuje jen 5 až 10 cm. Je tedy mimořádně vhodný do skalky, kde se uplatní na teplých místech, především na plně osluněných plošinkách chráněných od severu většími kameny. Dle mých zkušeností je to zcela nenáročný tulipánek, který pěstuji ve velmi propustné chudé kamenité půdě. Za celou dobu pěstování jsem cibulky z půdy vyndával jen jednou, kdy jsem ho rozsazoval na dvě místa.

Pokud máte rádi tulipány a poštěstí se vám tento druh sehnat, budete si moci užívat jejich květů již od časného předjaří.

Mojmír Martan, Brno

Ohlédnutí za výměnou semen 2006-2007

Máme za sebou další úspěšný ročník výměny semen. Díky ochotě a péči přítele Hraběte všichni zájemci obdrželi semena do vánoc, takže je mohli včas vyset a nechat napospas rozmarům zimy. Vybírat bylo rozhodně z čeho, nabídka obsahovala 930 druhů. Je to sice o něco méně, než minule, ale úbytek se týkal spíše druhů běžných, o které nebyl velký zájem. Oproti loňsku se například zmenšila nabídka nejrůznějších hybridů konikleců. Z atraktivních skalniček v nabídce nechyběly následující druhy: *Androsace cylindrica*, *A. hausmannii*, *A. mathildae*, *A. vandellii*, *Calceolaria darwinii*, *Daphne retusa*, *Dianthus alpinus*, *Draba longisiliqua*, *D. ossetica*, *Edraianthus serphyllifolius*, 55 položek hořců - *Gentiana*, včetně zajímavých barevných forem, *Lewisia rediviva*, *L. tweedyi*, *Physoplexis comosa*, *Saxifraga dinnikii*, *Silene dinarica*, 14 zástupců rodu *Townsendia*, 12 zástupců rodu

Trillium a další. Ojedinelá byla nabídka semen rostlin sbíraných na Islandu. V následujícím přehledu představujeme položky nové nebo málo známé.

***Allium affine* – Liliaceae**

J a V Zakavkazí, jih středního a V Turecko, Sýrie, Libanon, S Irák, S a SZ Írán. Lodyha 30 – 75 cm, 3-5 listů, květy v kulovitém okolíku, bílé se zeleným středním žebrem nebo zelenobílými okraji. Kvete v létě.

***Armeria filicaulis* – Plumbaginaceae**

J Francie a Španělsko, na horských pastvinách a mezi keři. Tvoří trsy 2 druhů listů: vnější čárkovitě kopinaté, 1-3 cm dlouhé, vnitřní niťovité, do 6 cm dlouhé. Květenství 8-12 mm, někdy až 15 mm v průměru, růžové nebo bílé.

***Astragalus canadensis* – Fabaceae**

vzpřímená, většinou robustní trvalka do 150 cm; listy složené z 15-35 oválných nebo eliptických lístků 1-4 cm dlouhých, dlouze stopkaté květy 12-17 mm dlouhé jsou uspořádané v hroznech, bílé nebo žlutobílé, kvete v červnu – srpnu, lusky četné, nahloučené, vzpřímené, 10-15 mm dlouhé, lysé nebo s řídkými krátkými chlupy. Světlé lesy, břehy řek, pobřeží, většinou ve vlhké půdě; většina USA a jižní Kanady, Sibiř.

***Campanula gelida* – Campanulaceae**

byliny trsnaté, 8-18 cm vysoké, přizemní listy za květu živé, poupata vzpřímená, květy modré. Endemit ČR – Petrovy kameny v Hrubém Jeseníku, cca 1430 m n.m., roste ve skalních štěrbinách, na úpatí skal a v přilehlých nízkých travních porostech s rozvolněným drnem.

***Campanula makaschvilii* – Campanulaceae**

jako *C. alliariifolia*, ale menší ve všech částech (udává se výška do 60 cm). Kvete atraktivními, lehce narůžovělými, až 5 cm dlouhými zvonky v červnu-červenci. Slunce - polostín. Nenáročný, mrazuvzdorný zvonek preferující humózní, dostatečně vlhké půdy. Kavkaz.

***Campanula seraglio* – Campanulaceae**

Tvoří trsy s vystoupavými lodyhami, 15-30 cm. Listy vejčité srdčité, zelenavé, na spodu šedě hedvábné, řapíkaté. Bílé, ploché zvonky kolem 3 cm v průměru se objevují v létě. Stinné, k severu obrácené skalní štěrbině s dostatkem humusu. Turecko.

***Cardaminopsis petraea* – Brassicaceae**

trsovité, s lodyhami 10 cm vysokými, někdy i vyšší, listy v růžici, dlouze stopkaté, peřenoklaně lyrovité, květy asi 6 mm v průměru, bílé nebo načervenalé. Severní a střední Evropa, v horách, někdy i v nížinách. Vysazuje se do běžných půd na slunce.

***Cysticorydalis fedtschenkoana* = *Corydalis Fedtschenkoana* – Papaveraceae (Fumariaceae)**

rostliny do 25 cm vysoké, listy šedé, květy béžové až světle růžové, s tmavší skvrnkou, vonné. Tobolky nafouklé do „měchýřků“ až 4 cm v průměru. Velmi krásná a zajímavá rostlina, bohužel v kultuře patrně obtížně pěstovatelná. Roste nad 3 500m, často v suťovištích ve střední Asii.

***Delosperma hispida* - Aizoaceae**

mnoho malých růžových, uvnitř bělavých květů, mrazuvzdornost se udává do -23°C.

***Desmodium sp.* – Fabaceae**

asi 300 druhů v tropech a subtropích.. Jednoleté nebo vytrvalé byliny nebo polokeře s většinou zpeřenými, trojčetnými listy. Květy v hroznech nebo latách, malé, většinou růžové nebo purpurové. Plody po dozrání pukají do 4 jednosemenných částí.

***Echinocereus reichenbachii* – Cactaceae**

většinou jednoduchá, kulovitá nebo válcovitá vzpřímená lodyha do 30-40 x 10 cm, povrch víceméně pokryt ostny, 10-19 úzkých bradavčitých žeber, areoly eliptické, podlouhlé nebo čárkovité, do 4 mm dlouhé, většinou 2-4,5 mm od sebe. Ostny většinou krátké, květy trychtýřovité, 5-12 x 6-16 cm, růžové, plody kulovité nebo vejčité, 1,5-3 cm, zelené, kvete na jaře a v létě.

var. *baileyi*

střední ostny 1-3, do 3 mm dlouhé, radiálních ostnů do 14, většinou do 12 mm dlouhých, hrdlo květu bílé nebo tmavě růzovofialové. USA (J Oklahoma a přiléhající část Texasu).

***Echinops humilis* – Asteraceae**

rostliny 50-100 cm vysoké, spodní listy vykrajované, horní jednoduché, zakončené ostnitou špičkou, horní strana listů s pavučinkou, spodní strana bíle plstnatá. Květenství velké, ocelově modré, kvete v pozdním létě. Z Asie.

***Festuca circummediterranea* – Poaceae**

Stébla 10 – 70 cm vysoká, listy 0,5-1,1 mm široké, hladké, ojínné. Laty 3-9,5 cm. Vápnomilný druh. Střední a východní Středozeemí.

***Iris acutiloba* ssp. *lineolata* – Iridaceae**

Sekce *Oncocyclus*. Do 25 cm vysoký, listy srpovité, 2-6 mm široké. Květy 5-7 cm v průměru, bělavé s výrazným vzorem hnědých nebo šedých žilek a hnědou skvrnou na vnějších okvětních lístcích. Zakavkazí, na skalnatých stepích a horských svazích, 1 500 – 3 000m. Pěstovat nejlépe v alpínkovém skleníku.

***Ixoca alpestris* = *Silene alpestris* = *S. quadrifida* – Caryophyllaceae**

tvoří volné polštáře 5-30 cm vysoké, lodyhy vystoupavé, rozvětvené, listy obvejčité kopinaté – čárkovitě kopinaté, květy v chocholíku, dlouze stopkaté, se 4-6 plátky, velmi ozdobné, bílé nebo vzácně růžově tečkované. Cenná pro pozdní dobu kvetení (V.-VII.). Sázíme do propustné zeminy, která není příliš suchá, na plném slunci nebo do polostínu. Snadno se množí semeny nebo dělením rostlin. Roste ve vyšších horských polohách od Pyrenejí po Karpaty a Balkán.

***Luzula oligantha* = *L. campestris* var. *pauciflora* – Juncaceae**

tvoří drnovité trsy, výška 8 cm, v květu 15 cm. List zelený, květ hnědavý v květnu. Polostín až lehký stín, středně vlhko. Roste v lesích Číny, Japonska, Koreje a Ruska, také v Sikkimu a Nepálu v nadmořských výškách 1900-3700 m. Nová bika do skalky!

***Meconopsis pseudointegrifolia* = *M. horridula* – Papaveraceae**

monokarpický druh, 40 – 100 cm vysoký, který se často chová jako dvouletka. Listy v růžici asi 20 cm dlouhé, eliptické. Květy 3 – 5 cm v průměru, se 4 – 8 okvětními lístky, světle až sytě modré, s purpurovým nádechem, vzácně bílé nebo žluté, obvykle uspořádané v hroznech nebo někdy také jednotlivě, kvete od pozdního léta. Z Nepál – JZ Čína, mezi skalami a na

kamenitých svazích, 3 500 – 5 500 m. Variabilní druh, semena by se měla sbírat jen z nejlepších rostlin. Snadný na pěstování i v sušších oblastech.

***Muscari steupii* = *M. armeniacum* – Liliaceae**

listy do 30 cm dlouhé, žlábkovité, často shora šedozelené. Jasně modré, do 5,5 mm dlouhé květy s bílými zuby jsou uspořádány v hustých hroznech. Balkán – Turecko – Kavkaz, v lesích a na loukách. Snadný k pěstování.

***Primula flexuosa* – Primulaceae**

tvoří pevnou růžici listů s 5-6 květními lodyhami, které dorůstají obvykle do výšky 15 (-30) cm a nesou okolík 3-10 lehce svěšených, světle fialových květů se světle žlutou korunní trubkou, kvete v červenci. V přírodě i v kultuře vzácná. Pochází z vyšších poloh – 3 400 -4 000 m, pěstuje se na štěrkovitém, humózním, vlhkém, přes poledne zastíněném stanovišti. Pamír.

***Ranunculus rufosepalus* – Ranunculaceae**

většinou tvoří celé porosty, v květu do 18 cm vysoký, lodyhy vystoupavé, většinou jednoduché. Spodní listy trojdílné, lysé, květy 2,2 cm v průměru, zlatě žluté, kvete od pozdního jara do léta. Střední Asie, ve vlhkých alpínských trávnících a na kamenitých svazích v alpínském pásmu. Na Pamíru se nachází menší formy.

***Ratibida pinnata* – Asteraceae**

trvalka 50-150 cm vysoká, s jedním nebo několika málo vzpřímenými, nad horní polovinou se větvícími lodyhami. Většina listů je umístěna ve spodní části lodyhy, listy peřenoklané, květní úbory na dlouhých stopkách, terč kulovitý nebo vejčitý, jazykovité květy žluté, 3-5 cm dlouhé, svěšené k zemi. Kvete v létě dlouhou dobu, vysazujeme na plné slunce. Severní Amerika: Ontario, New York, Minnesota a J. Dakota – Nebraska, Oklahoma a Arkansas. Mrazuvzdorná do zóny 4(3) - minimální teplota -29/-34 (-40°C).

***Rhododendron brachycarpum* – Ericaceae**

stálezelený keř asi 1 m vysoký, mladé výhony načervenalé, listy podlouhlé až úzce elipčité, aromatické, 3-6 cm dlouhé, naspod sytě modrozelené, se světlými a tmavými šupinami. Květy po 3-4 (-8), červené. Čína.

***Rhododendron mucronulatum* (syn. *R. dauricum* var. *mucronulatum*)**

opadavý druh, hustě větvený, s krátkými tenkými, slabě šupinatými výhony. Listy elipčité kopinaté, 4-10 cm dlouhé, 1-4 cm široké, velmi tenké, se zřetelnou špičkou. Kvete před listy v lednu – březnu (!), koruna široce trychtýřovitá, purpurově růžová, 3 cm široká. Velmi pěkný a vděčný časně kvetoucí keř, vyžaduje ale chráněná stanoviště. SV Asie, Japonsko

Rhododendron schlippenbachii

opadavý keř, v domovině až 4 m vysoký, u nás asi do 2 m, větve nepravidelné, v mládí chlupaté, světle hnědé, později olysává. Listy obvejčité, 6-10 cm dlouhé a 4-7 cm široké, shora jasně zelené, zespod světlejší, na podzim žluté až karmínové. Květy po 3-6, těsně před olistěním nebo zároveň s listy v dubnu až květnu, koruna široce trychtýřovitá, světle až tmavě růžová, 7-8 cm široká, červenohnědě tečkovaná. Jedna z nejhezčích azalek, u nás spolehlivě mrazuvzdorná. Korea, SV Mandžusko, střední Japonsko, ve světlých lesích.

Salvia candidissima – *Lamiaceae*

trvalka do 60 cm vysoká, lodyhy jednoduché nebo málo větvené, nahoře žláznaté. Listy jednoduché, řapíkaté, vejčité, na bázi srdčité. Květy v přeslenech po 2-6 květech, bílé s několika červenými skvrnami, listeny zelené. J Albánie, Z Řecko, Turecko, S Irák. Údaje o mrazuvzdornosti nejsou spolehlivé, podle některých pramenů by měla vydržet až -23°C, podle jiných jen do -8°C.

Salvia cyanescens – *Lamiaceae*

Arménie

Saxifraga demissa = *S. mutata* ssp. *demissa* – *Saxifragaceae*

Listy 10-70 x 7-12 mm, obkopynaté, kožovité, lesklé, tmavě zelené, s okrajovými hydatodami, ale neinkrustované vápníkem, v listové růžici. Květní lodyha pevná, větvená, oranžové květy uspořádané v latě. U ssp. *demissa* je hlavní osa lodyhy obvykle atrofovaná a vznikají pak početné hrozny nebo slabě větvené lodyhy 6-20 cm dlouhé, vyrůstající z každé růžice listů. J Karpaty.

Saxifraga hostii – *Saxifragaceae*

Je podobná *S. paniculata*, ale listy jsou méně ojíněné a mají snahu se u špičky stáčet dolů. Rostliny jsou také celkově větší (listy 20-100 x 4-11 mm, lodyha 25-60 cm). Větve lodyhy mívají minimálně 3 květy, s většími okvětními plátky (5-8 mm), téměř vždy s malými červenými tečkami. U ssp. *rhaetica* jsou listy užší, sbíhavě plynule na vrcholu listu do špičky.

Swertia lactea – *Gentianaceae*

robustní rostlina, za květu přes 1 m vysoká, květy krémově bílé. Na vlhkých místech a u potoků. Střední Asie.

Trillium sulcatum – *Liliaceae*

podobné *T. erectum*, květy zapáchají, květní stopky dlouhé 5-9 i více cm, květy růžové až hnědočervené, do 6 cm, kvete v dubnu – květnu ve vlhkých, živinami bohatých lesních půdách, často na prudkých svazích, 300-700 m n.m. – Appalačské pohoří, V USA.

Trillium vaseyi – *Liliaceae*

Lodyha 20-60 cm vysoká, listy široce kosočtveré, 8-16 cm dlouhé, přisedlé. Květy stopkaté, nící, mahagonově červené až tmavě růžové, okvětní lístky 4-6 cm dlouhé, nazpět otočené, silně vonné. JV USA kromě Floridy. Není náročná na pěstování, ale potřebuje několik let, než se po přesazení usadí.

Wahlenbergia grandiflora = *Platycodon grandiflorus* - *Campanulaceae*

Markéta Nohelová, Mojmír Martan

CO NÁS ZAJÍMÁ

Co nového ve Čtyřlístku ?

Několik let oddalovaná stavba supermarketu byla v roce 2006 konečně dokončena. Bohužel kolaudace a otevření Penny marketu bylo po naší výstavě, a tak jsme nemohli posoudit vliv nového vchodu do zahradního centra na návštěvnost výstavy.

V roce 2007 dochází ve firmě Čtyřlístek k organizační změně. Čtyřlístek se dělí na dva samostatné právní subjekty, a to Čtyřlístek zahradní centrum s.r.o. (jednatel Ing. Pavel Kutílek) a Čtyřlístek zahradnické služby s.r.o. (jednatel Ing. Josef Jurečka). Už z názvu je patrna náplň činností obou firem. Čtyřlístek zahradní centrum se bude zabývat zejména prodejem rostlin a zbožím potřebným pro zahradu. Cílem prodeje je zkvalitnění služeb, výrazné zlepšení kvality rostlin (průběžná starost o dřeviny) a rozšíření sortimentu zboží. Kromě vlastních výpěstků budeme nakupovat v cizině, ale i u českých pěstitelů. Začínáme více spolupracovat se Svazem školkařů. Přesvědčili jsme se, že čeští pěstitelé výrazně zvedli kvalitu výpěstků, a že i ceny jsou příznivé. Dovoz rostlin z ciziny zaměříme na doplňkový sortiment, novinky a širokou škálu sort například u rododendronů, které v České republice běžně nejsou. V areálu chceme vybudovat obcerstvení - ovocná piva, dobrá káva... Pokusíme se to stihnout do výstavy. Dále chceme upravit různé typy malých odpočívadel, mini sezení doplněné často obměňovanou výsadbou dřevin.

V pořádání výstav chceme samozřejmě pokračovat. Bylo by škoda dobrou a dlouhou tradici přerušit. V průběhu roku budou vždy 3 výstavy:

- skalničky
- kaktusy
- podzim ve Čtyřlístku – všeho chuť doplněná o burzu rostlin

Pro výstavu skalniček počítáme znovu s plochou vedle parkoviště. Z této plochy by mohlo vzniknout stálé „skalničkářské výstaviště“. Postupně zde mohou být vybudované menší skalky doplněné koryty a truhlíky. Plocha v době výstavy bude navazovat na dnešní skalku a jezírko, které zůstanou součástí prodejny zahradního centra. Víím, že členů Klubu skalničkářů Brno ubývá a stejně tak sil pro těžkou práci, ale věřím tomu, že když se výstavní plocha v letošním roce v hrubých rysech vybuduje, že pak v dalších letech bude práce spočívat více méně v doplňování exponátů. A samozřejmě údržbě.

Stále mně dělá starost zmenšující se návštěvnost výstav. I když je s ohledem na konkurenci situace logická, domnívám se, že zlepšenou propagací výstavy přitáhneme více návštěvníků. Velmi spoléhám na Český rozhlas Brno. Chci zkusit změnu plakátů. Nechat vytisknout pouze cca 200 ks lepších a více letáků formátu A5, které nemusí mít takovou kvalitu, ale budou lacinější a rozdají se na více místech. Věřím, že společnými silami připravíme hezkou, poučnou a pohodovou výstavu skalniček 2007.

Pavel Kutílek

KNIHOVNIČKA SKALNIČKÁŘE

V průběhu loňského roku se na pultech knihkupectvích objevila útlá (100 stran), ale cennými informacemi nabitá knížka **Orchideje na zahradě**. Čeští autoři *Pavel Sekerka, Jiří Obdržálek a Jan Ponert* v tomto dílku, které může zajímat i mnohé skalničkáře, shrnuli své pěstitelské zkušenosti s touto skupinou atraktivních a pro mnohé dosud tajuplných rostlin. Tato kniha je na našem trhu jedinou svého druhu, která se věnuje orchidejím jako zahradním rostlinám. Najdete v ní přehled základních informací o biologii, ekologii, pěstování a rozmnožování orchidejí, nechybí přehled jednotlivých zimovzdorných druhů. Pro omezený rozsah knihy autoři připravují další knihu s názvem **Plejonky a další chladnomilné orchideje**.

Další knihu, která vyšla koncem loňského roku, vám představuje jeden z autorů, Pavel Křivka:

HOLUBEC V. et P. KŘIVKA : The Caucasus and its flowers. - Loxia, Pardubice, 392p., ISBN 80-902541-3-6.

Formát A4, 392 stran, 909 barevných fotografií, 17 černobílých vyobrazení, 8 kreseb, 7 map rozšíření, 8 ostatních map.

Kniha *Vojtěcha Holubce a Pavla Křivky* je vůbec prvním obrazovým atlasem kavkazské květeny určeným široké veřejnosti, tedy mj. i zahradníkům a skalničkářům. Na velkém formátu A4 se na 392 stranách nachází celkem 909 barevných fotografií od 27 autorů z pěti zemí, 17 černobílých obrázků, 8 kreseb rostlin, 7 map rozšíření a 8 ostatních map. V textu je popsáno 509 druhů resp. taxonů vyšších rostlin a každý z nich je ilustrován jednou nebo více fotografiemi. Důraz je kladen na ty rody a čeledi, jejichž zástupci jsou často pěstovanými skalničkami či trvalkami. Nalezneme zde například téměř kompletní sestavu kavkazských druhů rodů *Draba*, *Saxifraga* (sekce *Kabschia*), *Primula*, *Cyclamen*, *Daphne*, *Anemone* a dalších. Obrovský prostor je věnován rodu *Campanula*, který má v kavkazské oblasti přes 90 zástupců, jejichž rozlišování působí často problémy i specialistům. Vojtěch Holubec vybral z tohoto obrovského množství pro knihu 25 zástupců. Vynikajícím způsobem je zastoupen i rod všivec (*Pedicularis*): z druhů rostoucích v oblasti zde chybí jen *P. caucasica* a *P. subrostrata*, naopak velmi cenné je vyobrazení a popis vzácných druhů *P. balkharica* a *P. panjutinii*, které jsou stenoendemity malého území na severním a centrálním Kavkaze. Fotografie rostlin, z nichž některé jsou celostránkové, doprovází velké fotografie kavkazských horských krajín, a to zejména v obecné sedmdesátistránkové části knihy. Nechybí ani historická kapitola, ze které je patrné, že Kavkaz byl v posledních 300 letech předmětem zájmu mnoha botaniků z řady zemí kontinentální Evropy a květena tohoto území je tedy jednou z nejdříve a nejlépe zpracovaných ve srovnání s jinými územími v Evropě (např. Balkán). Přesto lze však na Kavkaze stále nalézt nové druhy, což je dáno zejména obtížnou přístupností, izolovaností a divokostí Kavkazu (přes vysoký hlavní hřeben v délce přes 1000 km vedou jen dvě silnice!). Důkazem tohoto tvrzení je i popis nového druhu lomikamene *Saxifraga khiakhensis* Holubec et Křivka, který se v knize nachází za speciální částí v kapitole 10.

Při tak rozsáhlém materiálu pochopitelně vždy dochází k opomenutím a nejenak je tomu i u této nové knihy. Např. druh *Eremurus spectabilis* na str. 337 je ilustrován dvěma fotografiemi, z nichž však pouze jedna zobrazuje tento druh.

I přes některé drobné chyby věcné a typografické je však knihu nutno hodnotit jako průkopnický čin a její koupi lze doporučit každému, kdo se zajímá o horské rostliny a speciálně o Kavkaz, který autoři v předmluvě se shodě s míněním mnoha návštěvníků tohoto pohoří označují za nejlepší hory světa.

Zpráva z 30. mezinárodního setkání představitelů skalničkářských organizací České a Slovenské republiky 2006

Setkání se konalo ve dnech 8. až 10. 9. 2006 v areálu hotelu Hájek - Šťáhlavy u Plzně. Pořadatelem setkání byl Alpinum klub Plzeň.

Setkání se zúčastnilo 59 zástupců následujících klubů: Bratislava 3, Brno 4, Bruntál 4, Děčín 2, Drietoma 4, Nitra 4, Nejdek 2, Olomouc 5, Opava 2, Ostrava 4, Pardubice 2, Přerov 1, Praha 5, Plzeň 5, Trenčín 4, Zlín 4, Žilina 4. Klub Žďár n.Sázavou se omluvil, kluby Martin

a Nová Paka na pozvání nereagovaly a rozhodnutím zúčastněných klubů nebudou na další setkání zvány. Toto rozhodnutí nebrání návratu v případě projeveného zájmu.

8.9. 2006 po prezentaci a ubytování následoval volný čas pro vzájemná setkávání členů, večere a od 20.hod. přednáška pracovníka Národního parku Šumava Mgr.Libora Ekerta. Po přednášce a zodpovězení dotazů z pléna, seznámil ing. Holubec zúčastněné s obsahem knihy o rostlinách Kavkazu, kterou jako jeden z autorů připravuje k vydání.

Sobotní setkání po ustanovení předsednictva a návrhové komise ve složení ing. Gromová, ing.Škorpil, př.Holenka, následují zprávy jednotlivých klubů.

Po obědě následuje návštěva parku zámku Kozel, zahrady př. Matíka, seznámení s pracemi umělecké řezbářky paní Andrlíkové a zahradou př.Součka, kde kromě připraveného občerstvení si bylo možno zakoupit zahradní keramiku, vybrat a zakoupit některý z dvouletých, tříletých nebo čtyřletých čarovníků a další rostliny.

Po večeri následovala přednáška př.Baláže. Přednáška vysoké úrovně doplněná nádherným obrazovým materiálem, zaujala natolik, že vymezený čas byl překročen. Alpinum klub Plzeň se omlouvá ing. Holubcovi za jeho neuskutečněnou přednášku z důvodu časové tísně. V druhé části večera byla volná debata doplněna hudbou s možností tance.

V neděli 10.9.2006 po snídani a seznámení s usnesením se účastníci rozjeli do svých domovů.

Pořadatel 31. setkání 2007 je Bratislava, 32. setkání 2008 je Praha.

Usnesení 30. mezinárodního setkání představitelů skalničkářských klubů české a slovenské republiky v Plzni 2006

Setkání uspořádal klub Alpinum Plzeň ve dnech 8. až 10. 9. 2006 v areálu Hájek. Setkání se zúčastnilo 17 klubů. Nezáčastnili se představitelé ze Žďáru nad Sázavou (omluvili se), Nové Paky (pravděpodobně končí) a Martina (na pozvánky nereagoval).

Návrhová komise ve složení:

předseda - Ing. Miroslav Škorpil, členové - František Holenka a Ing. Alžběta Gromová

Z návrhu účastníků vzešly tyto závěry:

1. Zaměřit klubovou činnost na ochranu přírody, spolupracovat se správci chráněných krajinných oblastí, propagovat pěstování a prodej skalniček na výstavách a tím zabránit ničení chráněných rostlin na jejich přírodních stanovištích.
2. Propagovat skalničkářské hnutí v klubech se zaměřením k získání mladých lidí a na omlazení průměrného věku členů klubů o 3 roky v průběhu období do budoucího setkání.
3. Při klubových návštěvách skalek dodržovat ohleduplnost, jak k majiteli skalky, tak i k rostlinám.
4. Nabídnout pomoc přednáškou a publikační činností pro jednotlivé kluby a zaměřit se na rozvoj pěstitelských činností členů klubů - zvýšit počet pěstitelů skalniček.
5. V roce 2007 třicáté první setkání uspořádá klub skalničkářů Bratislava, v roce 2008 setkání uspořádá klub skalničkářů Praha.
6. Účastníci setkání byli seznámeni s NP Šumava jejím pracovníkem Liborem Ekertem.
7. Uznání a vděk vyjadřují účastníci setkání př.ing. Vojtěchu Holubcovi, CSc., za vysoce odbornou přednášku s promítáním - Květena Kavkazu, související s připravovanou knihou a příteli Jaroslavu Balážovi, za jeho obrázky kvetoucích skalniček od jara do zimy a za cenné rady a zkušenosti s jejich pěstováním v obci Dolní Rožínka na Vysočině.
8. Po návštěvě parku při zámku Kozel účastníci navštívili paní Andrlíkovou v Příchovcích, přítele Matíka v Přešticích a příjemně si poseděli ve vzorně upravené zahradě přítele

Součka ve Štáhlavech. Kromě výběru zakrslých konifer, skalniček, sukulentů, kaktusů a bonsajové keramiky, připravil Alpinum klub Plzeň představitelům klubů velmi milé pohoštění, za které mu patří dík.

9. Následujícímu pořadateli navrhuje:

a) Poslat pozvánku novému klubu skalničkářů do Prešova na adresu: Klub skalničkářů při OV-SZZ Prešov, ing. Eduard Jakubek, Lesnická 33, 080 05 Prešov-Solivari.

b) Strukturu podkladů pro zprávy ze setkání (jména a adresy účastníků, počet členů, členský příspěvek, průměrný věk členů, termíny výstav a hlavní činnosti).

10. Účastníci vyslovují závěrem velký vděk všem angažovaným členům Alpinum klubu Plzeň za náročnou přípravu, vedení setkání, příkladnou starostlivost, milé dárečky, poučné prospekty a pohoštění během celé akce. Dík patří i sponzorům - Krajskému úřadu, ale i pracovníkům hotelu Hájek za vzorné ubytování, příjemnou obsluhu a výbornou stravu
V Plzni 10.9. 2006

SKALNIČKÁŘSKÉ VÝSTAVY V ROCE 2007

KS Bratislava	1.-8.5.
KS Brno	28.4.-8.5., 14.-16.9.
Campanula Bruntál	10.+11.5.
Primula Děčín	9.-12.5.
Camp. carp. Drietoma	11.-13.5.
Erica Nejdek	26.5.-1.6.
KS Nitra-Zobor	12.-15.4., 16.-21.8.
Protěž Olomouc	9.-12.5.
Iris Opava	10.-11.5.
Adonis Ostrava	6.+7.4., 26.-28.4., 11.+12.5.
KS Pardubice	12.+13.4., 9.-11.5.
KS Plzeň	3.-12.5.
KS Praha	2.4-7.4., 2.-19.5., 10.-22.9.
Corydalis Přerov	květen
KS Trenčín	28.+29.4.
KS Zlín	11.-13.5.
KS Žilina	III.,IV.,V. (dle období kvetení)

INFORMACE Z KLUBU

Z členské základny

Stav k 1.7.2006	166 členů
Přírůstky	3 členové
Úbytky	0
Stav k 1.1.2007	169 členů

Přírůstky:

Zíková Hana, Újezdec

Vlasák Ota, Bořanovice

Obnovené členství:

Štefanová Drahuše, Mikulov

Věkové rozdělení našich členů:

Ročník:	Celkem:	Z toho:	
		Ženy:	Muži:
1914-1920	5	1	4
1921-1930	26	15	11
1931-1940	33	17	16
1941-1950	49	27	22
1951-1960	27	14	13
1961-1970	18	7	11
1971-1980	4	2	2
neuveđen	7	3	4
Celkem	169	86	83

Upozorňujeme všechny členy, že členské příspěvky na rok 2007 se platí od 1.1.2007 do 31.5.2007. Nezaplacení do tohoto termínu bude pokládáno za nezám o další členství v klubu a bez dalšího upozornění vede k vyloučení.

Nejvýhodnější placení je na členských schůzích, kde si členové současně odeberou příslušný zpravodaj.

Členové, kteří nedocházejí na členské schůze a požadují zaslání zpravodaje poštou, musí mimo členského příspěvku (150 Kč) zaplatit ještě poštovné 35 Kč v ČR a 60 Kč ve SR.

Pro zaslání lednového zpravodaje číslo 55 je rozhodná platba poštovného v roce 2006, pro zaslání zpravodaje číslo 56 bude rozhodná platba poštovného za rok 2007.

V lednovém zpravodaji, který bude odesílán poštou, bude přiložena poštovní poukázka na zaplacení členského příspěvku a poštovného na rok 2007.

**Členské příspěvky a poštovné zasílejte na adresu: Servisová Marie
Jahodová 40
620 00 Brno
tel. 545229648**

Apeluji na všechny členy klubu, aby nenechávali placení členských příspěvků na poslední chvíli (do 31.5.2007). Stává se, že někteří členové zapomenou poslat peníze a jsou z klubu vyloučeni. Po dodatečném uhrazení je možné obnovit členství.

Drobné zprávy a informace

- Poslední dobou se stále častěji množí případy, že si členové ve stanoveném termínu nevyzvedávají odměny za služby, brigády, event. přeplatky ze zájezdů. Tato nedbalost nám přidělavá práci navíc a ztěžuje plynulou práci v účetnictví. Není možno v pokladně přechovávat cizí peníze až 6 měsíců. Částky jsou někdy tak malé, že se nevyplatí posílat je poštou. Výbor klubu a KK proto navrhuji toto opatření: Pokud nebudou peníze vyzvednuty bez omluvy do příští členské schůze, propadají klubu. Vyzvednout peníze může po dohodě i jiná osoba.

A.Utinková

- Spojení na některé členy klubu:
předseda Ing.Mojmír Martan: 543 248 472, 728 235 171, mojcom@email.cz
jednatelka Věra Salzburgerová: 548 522 637, 732 522 841
vedoucí burzy rostlin Karel Vlček: 546 217 569, 721 648 122
Podrobný adresář výboru klubu byl otištěn ve zpravodaji č.54
- Uzávěrka příštího (56.) čísla klubového zpravodaje bude 15. července 2007, uzávěrka barevné přílohy již 15.června. Distribuce časopisu proběhne od 6. září 2007.
- Navštivte internetové stránky našeho klubu www.cmail.cz/kasvo, sledujte zde aktuální informace
- Výstava orchidejí Interorchid 2007, doplněná exotickou faunou (nebude se tentokrát jednat o motýly), proběhne v Botanické zahradě a arboretu MZLU v Brně od 23.2. do 19.3. 2007 od 9 do 18 hodin. Výstava bude spojena s prodejem orchidejí.
- Výstava kosatců Iris 07 se bude konat v Botanické zahradě a arboretu MZLU v Brně od pátku 25.5. do pondělí 28.5. 2007 od 9 do 18 hodin, s největší pravděpodobností bude o víkendu možnost prohlídky zahrady s průvodcem v 10 a ve 14 hodin.

Inzerce

- pro úplnost vydaných sešitů Skalničkářův rok mi chybí výtisky - čísla 1, 2, 3, 6, 13. Pomůže mi někdo ke kompletaci vydaných klubových zpravodajů? Děkuji předem, cenu respektuji. Bohuslav Míček, Spojovací 14, 616 00 Brno, tel. 549 247 998
- Prodám třídílnou knihu: Lomikameny sekce Porophyllum. Autoři: Horný, Webr, ilustrace Zoulová. Vydal: Klub skalničkářů Praha, 1985. Cena: dle domluvy.
Bohuslav Míček, Spojovací 14, 616 00 Brno, tel. 549 247 998

Kalendář akcí klubu v 1.pololetí 2007

20.1.	9.00	výroční členská schůze (Křenová)
1.2.	16.30	členská schůze a přednáška (Křenová)
1.3.	16.00	exkurze do arboreta na výstavu orchidejí (Černá Pole)
5.4.	16.30	členská chůze a přednáška (Křenová)
25.4.	10.00-18.00	příjem exponátů na výstavu (Bystrc)
26.4.	10.00-16.00	příjem exponátů na výstavu (Bystrc)
26.4.	12.00-18.00	květnová burza - příjem rostlin (Bystrc)
27.4.	10.00-12.00	květnová burza - příjem rostlin (Bystrc)
27.4.	16.00	výstava - slavnostní zahájení (Bystrc)
28.4.- 8.5.	9.00-18.00	výstava + květnová burza - prodej (Bystrc)
9.5.	12.00-16.00	likvidace výstavy a květnové burzy (Bystrc)
25.-27.5.		zájezd na Slovensko
31.5.		poslední možný termín zaplacení příspěvků na rok 2007
7.6.	15.30-16.30	výplata za prodané rostliny, služby a brigády (Křenová)
7.6.	16.30	členská schůze a přednáška (Křenová)
15.6.		uzávěrka barevné přílohy Zpravodaje č.56
15.7.		uzávěrka textové části Zpravodaje č. 56

Vybrané akce v 2.pololetí 2007

6.9.	16.30	členská schůze a přednáška (Křenová)
13.9.	12.00-18.00	podzimní burza - příjem zboží (Bystrc)
14.9.	9.00-18.00	podzimní burza - prodej (Bystrc)
15.9.	9.00-18.00	podzimní burza - prodej (Bystrc)
16.9.	9.00-17.00	podzimní burza - prodej (Bystrc)
16.9.	17.00-18.00	podzimní burza - likvidace (Bystrc)
31.10.		poslední možný termín zaslání semen do výměny 2007-2008

Nepředvídatelné události mohou způsobit změny programu, času a místa konání příslušných akcí.

Neprodejný výtisk
Pro své členy vydal v lednu 2007
Klub skalničkářů Brno
Připravil Ing.Mojmír Martan